

מצוה קעו היא שצונו למנות שופטים ושוטרים שיכריחו לעשות מצות התורה ויחזירו את הנוטים מדרך האמת אליה על כרחם ויצוו לעשות טוב ויחזרו מהרע ויעמידו הגדרים על העובר עד שלא יהיו מצות התורה ואזהרותיה נדונות לפי אמונת כל איש. ומתנאי מצוה זו שיהיו השופטים האלו מדרגה למעלה ממדרגה וזו כשיתמנו בכל עיר שלשה ועשרים דיינין מקובצין כלם במקום אחד בשער העיר שהיא ראויה למספר הזה ואלו הן סנהדרי קטנה ויתמנו בירושלים בית דין הגדול משבעים דיינין ויתמנה אחד על אלו השבעים והוא ראש ישיבה והוא שקראוהו חכמים נשיא גם כן ויהיו כלם מקובצים במקום אחד מיוחד להם ועיר שאנשיה מועטין שאינה ראויה לסנהדרי קטנה יתמנו בה שלשה לעשות הדינין הקטנים והדבר הקשה יביאו למי שלמעלה מהם והם ימנו שוטרים נוגשים בעם יסבכו בעיר בשוקים וברחובות ויביטו עניני העם בעסקיהם עד שלא יעשו עול אפילו בדבר מועט. והצווי שבא במצוה זו הוא אמרו שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. ולשון ספרי מנין שממנין בית דין תלמוד לומר שופטים ושוטרים ומנין שממנין אחד על כלם תלמוד לומר תתן לך ומנין שממנין בית דין לכל שבט ושבט להיות דן את שבטו תלמוד לומר לשבטיך ושפטו את העם על כרחם. וכבר נכפל הצווי הזה למנות שבעים זקנים, והוא אמרו יתעלה אספה לי שבעים איש ואמרו כל מקום שנאמר לי הרי הוא קיים כמו וכהנו לי כלומר שהוא דבר מתמיד ואינה מצוה לפי שעה אבל הוא ראוי ומחוייב לדורי דורות. ודע אלו המנויין כלם כלומר סנהדרי גדולה וקטנה ובית דין של שלשה וזולתם מן המנויין אמנם יהיו כלם בארץ ישראל וכשנתקיימה הסמיכה בארץ ישראל אז אפשר לסמוכים ההם שישפטו בארץ ובחוצה לארץ אבל לא ידונו דיני נפשות לא בארץ ולא בחוצה לארץ אלא אם כן היה בית הבחירה עומד כמו שבארנו בפתיחת המאמר. ולשון ספרי באמרו מכה נפש בשגגה והיו אלה לכם אמרו בכל מושבותיכם בחוצה לארץ יכול אף ערי מקלט יהיו נוהגות בחוצה לארץ תלמוד לומר אלה אלה הדינין נוהגין בין בארץ בין בחוצה לארץ וערי מקלט אינן נוהגות אלא בארץ. וכבר התבארו משפטי מצוה זו כלם בסנהדרין. (הלכות סנהדרין פ"א):

מצוה רפד הזהיר בית דין הגדול וראשי ישיבה שלא למנות דין אדם שאינו חכם בחכמת התורה בעבור מעלות אחרות שיהיו לו וימנו אותו בעבורם, הנה הוא מוזהר מזה, אבל לא תביט התורה במנוי זולת לחריצות האיש בחכמת התורה והיותו יודע צווייה ואזהרותיה והנהגתו וחזקתו במעשים טובים והנאותים לזה, והזהירה ממנות ממונה בעבור מעלות אחרות, והוא אמרו לא תכירו פנים. ולשון ספרי לא תכירו זה הממונה להושיב הדיינין, רוצה לומר שזאת האזהרה אמנם לאיש שימנה הדיינים על ישראל שהוזהר שלא למנותם בעבור מה שהקדמנו, שמא תאמר איש פלוני נאה אושיבנו דין איש פלוני גבור או יודע בכל לשון אושיבנו דין נמצא מזכה את החייב ומחייב את הזכאי לא מפני שהוא רשע אלא מפני שאינו בקי לכך אמר לא תכירו. (דברים, שם פ"ג):

מצוה קעה היא שצוה לנטות אחרי רבים כשתפול מחלוקת בין החכמים בדין מדיני התורה כלה וכן נמשך ונטה

בדין פרטי בין ראובן ושמעון דרך משל כשתפול מחלוקת בין דייני
עירם אם שמעון הוא חייב אם ראובן, נמשך אחר הרוב. והוא אמרו
יתעלה אחרי רבים להטות. ובבאור אמרו (חולין י"א) רובא דאורייתא.
וכבר התבארו משפטי מצוה זו ודקדוקיה ופירושיה במקומות
מסנהדרין. (שופטים ושוטרים, הלכות ממרים פ"א) :